

Vijftig Tinten Grijs

Onze seksexpert Marith Iedema rende ooit naar de winkel om een exemplaar van *Vijftig Tinten Grijs* aan te schaffen, maar het enthousiasme verdween snel. Nu is er weer een film over de verknipte zakenman Christian Grey.

TEKST MARITH IEDEMA
FOTOGRAFIE JASPER SUYK
LINGERIE PLEASUREMENTS

In de bioscoop draait *Fifty Shades Darker*. Je zou denken dat de vernietigende recensies van de eerste film, die een 4,1 kreeg op de toonaangevende filmwebsite IMDB.COM, het enthousiasme van de *Vijftig Tinten Grijs*-fans zou temperen. Niet dus. De officiële trailer van het tweede deel van de trilogie werd in de eerste 24 uur ruim 114 miljoen keer bekeken. Dat bombardeerde het voorfilmpje in één klap tot de best bekeken trailer in één dag ooit. Waande jij je net verlost van de *Fifty Shades*-hype, dan moet ik je teleurstellen. Vorige zomer kwam er onverhoopt een vierde boek uit: *Fifty Shades Of Grey As Told By Christian* en schrijfster E.L. James maakte recent bekend dat ze er nóg niet klaar mee is. 'Wegens talloze verzoeken van fans' heeft ze besloten een vijfde boek uit te brengen. De honger naar verhalen over Anastasia Steele die een seksuele relatie heeft met de welvarende en verknipte zakenman Christian Grey lijkt onstilbaar. Op de dag dat *Vijftig Tinten Grijs* in de Nederlandse schappen lag, rende ik naar de boekhandel. Een kaskraker à la Harry Potter, alleen dan over seks, een boek waar vrouwen uit de hele wereld opgewonden van raakten: dat móest ik lezen. De kritiek op *Vijftig Tinten* was me niet ontgaan, maar liet me koud. Volgens mij is er niks mis met genieten van een bouquetroman, in mijn tienerjaren verslond ik ze. *Fifty Shades* kon onmogelijk slechter zijn dan deze romans, dus verheugde ik me op urenlang *guilty pleasure*.

Fantaseren over misbruik en onderwerping houdt niet in dat we werkelijk aangerand willen worden

Tenenkrommend

Het was wél slechter, of misschien was ik kritischer geworden sinds ik tien jaar geleden mijn laatste bouquetreeks las. Hoe dan ook, ik vond *Vijftig Tinten Grijs* tenenkrommend. Zo bijt Anastasia het hele boek door, soms wel vier keer per bladzijde, op haar lip. Ze noemt haar kut, of vagina als je dat te grof vindt, haar 'innerlijke godin'; hoe bedénk je het. En misschien wel het ergste van alles: de onrealistische manieren waarop Steele orgasmes bereikt (en dan heb ik het nog niet eens over de beschrijvingen van dit 'genot'). Haar 'innerlijke godin explodeert' al als Grey – zonder haar verder aan te raken – op haar tepel bijt. De realiteit van het vrouwelijk orgasme is (jammer genoeg) een stuk complexer.

Dat ik me kapot erger aan de inhoud, betekent niet dat ik blind ben voor de positieve gevolgen van *Fifty Shades*. Als deze rage iets bewijst, is het namelijk wel dat vrouwen net zulke seksuele wezens zijn als mannen – sommigen hebben alleen even een duwtje in de rug nodig om uit hun comfortzone te stappen. De *Vijftig Tinten Grijs*-hype zorgde hiervoor: dames die uit schaamte anders niet snel een erotisch boek zouden kopen of een erotische film bekijken, laat stáán experimenteren met BDSM, deden dit nu allemaal wel omdat ze inzagen dat hun fantasieën niet gek waren. Tepelklemmen, zweepjes met roze veren, handboeien, BDSM-starterkits, 'Greys seksspeeltjes' waren niet aan te slepen. De fetisjscene zag een stroom 'nieuwelingen' op de kinkyfeesten verschijnen. Gewaardeerd werd dat overigens niet door de harde kern. Volgens kenners schetst E.L. James een verkeerd beeld van BDSM. Het verhaal zou niet over sadomasochisme gaan, maar over misbruik en intimidatie. Hoofdpersoon Steele heeft geen enkele inbreng. Ze kan smeken tot ze een ons weegt, Grey stopt pas met de mishandelingen als hij verzadigd is. Hij is de baas, zij heeft te gehoorzamen. Daar zijn veel 'echte' BDSM-beoefenaars, feministes en andere critici boos over. Het lijkt er in het boek sterk op dat meneer Grey frustraties uit zijn jeugd, waarin hij werd mishandeld, botviert op de naïeve Steele. Bij BDSM is vertrouwen juist heel belangrijk. Als iemand nee zegt, (of het afgesproken codewoord) is het altijd nee.

Verkrachting

De fans zal dit worst wezen. Juist Greys lak aan Steeles 'eigen wil' maakt hem onweerstaanbaar. Vrouwen die hunkeren naar machtige, onbereikbare, dominante mannen bestaan al zolang als de mens zelf. Uit onderzoek blijkt dat 31 tot 57 procent van de vrouwen fantaseert over overheersing (tussen de lakens) en zelfs verkrachting. *Fifty Shades Of Grey* sluit feilloos aan op deze fantasieën.

Professor Eva Illouz doet in haar boek *Hard-Core Romance* onderzoek naar het succes van *Vijftig Tinten Grijs*. Haar conclusie: er is in de huidige samenleving behoefte aan rollenspelletjes waarin de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen centraal staat, juist omdat we steeds meer elkaars gelijke zijn. Dat zou kunnen. Eén ding moet heel duidelijk zijn: het verschil tussen verbeelding, het spelen van een spel, en de werkelijkheid. Fantaseren over misbruik en onderwerping houdt niet in dat we werkelijk aangerand willen worden. Maar dat we erover willen lezen, staat als een paal boven water. Ik kan niet wachten tot iemand met talent eens een meeslepende erotische roman schrijft. ✕